

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
— Hirdetések díjszábas szerint.											

Részleges tudósítás a pápa aranymiséjéről.

Róma, november 16.

A bíbornokok testülete tevékeny részt vett a jubileumi ünnepeken; már nov. 9-én testületileg tisztelegtek a Szentatyánál s jelentékeny összeget nyújtottak át Péter-fíllér gyanánt. Ez évben sokan személyesen keresték fel a Szentatyát s akik az aggkor miatt nem tehettek, azok legalább levélben fejezték ki jó kívánataikat. Az ajándékok számáról és értékéről még nem lehet pontos jelentést tenni. Nagyon dicsérik Eugenia Viktória királynő és a spanyol királynő Mária Krisztina ajándékait. Rendkívüli követséget küldöttek: Ő Felsege Ferenc József osztrák császár és magyar király (Herceg Schwarzenberg Károly, gróf Schönborn Albert és gróf Khuen-Hédervary); Ő Felsege II. Vilmos német császár, XIII. Alfonz spanyol király, Manuel Fed. portugál király, Vilma hollandiai királynő, Lipót bajor fejedelem, Frigyes Ágost szász király, Lipót belga király, Reyes a columbiai köztársaság elnöke, Chile köztársaság,

Albert müncheni fejedelem, Peru köztársaság, Argentina köztársaság, Brazília köztársaság, Miklós orosz cár, San Salvador elnöke.

Már kora reggel 6 órakor az olasz Carabinieri-k elzárták a Péter teret. Egy hadtest közvetlen a templom előtti lépcsőkön foglalt helyet. Hét órakor megnyílt a Péter-templom ajtaja s erre olyan tolongás támadt, hogy az embernek a lábára többé nem is volt szüksége. El is batározta magamban, hogy máskor ily ünnepségre a lábaimat nem viszem el, hisz' se kinn se benn nem veszem hasznukat. A jegyek szerint a belépők különböző szakaszokba kerültek. (Ilyen alkalmakkor ugyanis a nagy templomot korlátokkal különböző szakaszokra szokták elkülöníteni.) Hátral — a főoltár mögött — állott a pápai trón, ettől jobbra és balra a rendkívüli követségek és fejedelmi küldöttek foglaltak helyet, ugyancsak ide került a Szentatya szegény családja is.

A Szentatya miséjében — tudvalevőleg — némi eltérés is van, ezért a vatikáni könyvnyomda a jubileumi ünne-

ségre egy külön misekönyvet készített, amelyből a püspökkészítelés évfordulójára előírt misét mondotta el. Kelyhéül a kath. ifjúság ajándékát használta. Gyönyörű szép volt Úrfelmutatás alatt Silveri simfoniaja. Az ember egészen el van ragadtatva, mikor a kupolában megharsan a trombitaszó, amely sokszorosan visszaverődve ér le a bámuló közönség fülebe. Püspök urunk kívánságára székesegyházi karnagyunknak leírom a zenét, illetőleg az éneket is.

Az ünnepélyes szertartást a „Cappella Musicale Pontificia“ — Monsgn. Perosi Lőrinc vezetése alatt kísérte énekekkel. — Kettős kar volt, mindenikben 100—100 énekes. A Sistina-Perosi vezetése alatt — Szent Ilona szobra előtt állott, a gregorián énekkar Szent Veronika szobra előtt. Ez utóbbi az egyes collegiumok gregorián énekkarából volt összetéve. A belépő Szentatyát a Cappella Giulia énekesei: „Tu es Petrus“ hagyományos énekével fogadta. Ötözködés alatt a gregorián-énekesek a Nonát zengették.

A mise Palestrinának híres „Missa

T Á R C A.

Lajos a ravatalon.

Irtá: Faustinus.

Csuhás barátok gyászoló karaban,
Gyásztól letörtten térdel az Apát,
A reinhardtsrunni haz apraja-nagyja
Körötte könnybe önti bánatát!
„Uram, miért? miért vedd magadhoz
Lovag-vezérek legszebb bajnokát,
A férfiaknak díszet, szép virágát,
Kolostorunknak ékes csillagát?“

Miért? — Arcán a rózsák halaványan,
Élet-mosolyban nem ragyognak már,
Szemének fényét, tiszta csillogását
Megtörte már a hervasztó halál.
S a mi szívünknek szép reményt fakasztó
Érzelmét feldúlta zord keze . . .
Letört gyönyört, szétépett boldogságot
Mosolyt szüntet a veszteség sebe!

Gyászt hoz reánk a napnak viradása,
Koporsóban egy gazdag életet . . .
Egy gazdag élet, pillanatra szabva,
Tovább miért, miért nem élhetett?
És ily panasz közt, szent zsolozsmát mondva
Telik az éj hosszú óraja el . . .
És virradáskor lenn mélyen, a völgyből
Hangzik a gyászdal fájó hangja fel.

Mint őszi szél, mely sir letarlott tajon
Tör át e hang minden-minden szíven . . .
Már látszik is a fekete koporsó,
Melyben a legjobb férj: — Lajos pihen.
Már sorba állnak némán a barátok,
Jámor Apát bezárja végül azt,
És mennek . . . egyre mélyebb lesz a bánat,
Szívükben újabb fájdalmat fakaszt.

Találkoznak a völgyben a menettel,
Mily vérfagyasztó, bús találkozás!
Mily sok kesergő szív néma bánatban,
Tört sóhajok, fuldokló zokogás.
Hü lovagok a gyásznak koporsóját
Vállaikon a templomba viszik;

Sok gyertyával, ezer élőviraggal
Ravatalát szépen földísztik.

A tömjénillat száll, zokog a kardal,
Szent szertartást kezd fájón az Apát;
Majd szólni vágy, de nincs szó bánatára
Aján siras szakítja meg szavát.
S mint nyári napkor hulló zápor módra
Ömlik szavára szemükből a könny,
S a zokogásban annyi-annyi szívnek
Megenyhülés vigasztalása lón!

Csak Erzsébetnek nincs vigasz sebére;
Egész szívében reszket, megremeg,
Kézét tördelve térdel s égre nézve,
Lemondóan édes imát rebeg:
„Szerettelek az életemnél jobban,
Veled a föld itt édenkert vala;
Te voltál szemem szép gyönyörűsége,
Te életemnek fénylő csillaga!

A férfiaknak legszebb koronája,
Lovag-vitézeknél hatalmasabb,

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 17.

„a legjobb hírnevnek orvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlok stb. gyára. . .
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Papae Marcelli^a-je volt. A propriumot a gergely-énekesek adták elő, a Credot Perosi kettős kara énekelte; az Alleluját Perosi külön e célra komponálta. A Cappella Sistina énekelte: a Salve Regina-t, amelyet a mester 1904-ben az Immaculata 50 éves évfordulójára komponált, továbbá a Pater noster-t. A sorrend ez volt: Rerum Deus (himnus), Salmodie (bordone), Serve bone (antifona), Pater noster (Perosi), gregorián introitus; Kyrie és Gloria (a M. P. Marcelli-ből) Palestrinától; Graduale (gergely-féle), Alleluja Juravit (alkalmi), Credo (Perosi), Offertorium (gregorián), Cantabo Domino (Perosi), Sanctus (Palestrina), Benedictus (Perosi), Agnus Dei (Palestrina), Ave verum (Perosi), Communio (gregorián), Salve Regina és Tu es Petrus (Perosi.)

Este gyönyörű kivilágítás, szeretetlakomák stb. zárták be a gyönyörű napot.

Másnap Ausztria püspökei külön kihallgatáson jelentek meg a Szentatyánál. A Szentatya Pál apostol Timotheushoz írt leveléből vette át az: increpa, obsecra, iusta opportune, importune gyönyörű intőszavakat, miután megballagta Kopp bíboros-érseknek az osztrák püspöki kar nevében hozzáintézett üdvözlését. A kihallgatáson résztvettek: Kopp breszlai, Skrbenský prágai bíboros-érsek, Bauer olmützi, Sedey görci, Bilczenski lembergi (latin), Szeptycki lembergi (görög), Theodorovic (örményi) lembergi érsek, Altenweiser brixeni, Endrici trienti, Jéglic laibachi herceg-püspökök, Doubrava königrázi, Chomyszín stanislai, Czehovicz presemysli, Walega tarnovi püspökök, Saric szerajevói és Nowák krakói segéd-püspökök.

*

Lapunk zártakor kaptuk Rómából e levelet:

Az özvegyek és árvák gyamolója
Te, ki a gyengéknek oltalmat ad:
Im itt pihensz most sápadtan, letörten,
Deszkák közé bezárva, hidegen . . .
Szemed nem csillog, ajkadon mosoly nincs,
Arcod pirja többé meg nem jelen.

Szavad nem hallom, nem is látak többé,
Itt hagysz! . . . Itt hagysz! . . . Oh szörnyű,
[szörnyű élet . . .]

De im, megtörve bár a szenvedésben,
Legyen áldott Uram a Te végzésed!
Legyen legyen, amint akartad velem,
E nagy csapás legyen az áldozat,
Hogy türelemmel töröm szenvedésem,
Mit lelkednek lelkem itt megfogad.

Ő elszakad most tőlem, el örökre . . .
Uram! honodba óh fogadd be Őt!
S ha út az óra, út nekem is végre
Viszontlátjuk egymást trónod előtt.
Az özvegy-fátylat megnyugodva hordom,
Legyen bár inség, bánat életem . . .
Az Ő nevéért szenvedni nyomorban,
Szenvedni szörnyen, — csak gyönyör nekem!

Püspök urunk 15-én reggel Polykárp atya kíséretében szerencsésen megérkezett. A fáradságnak legkisebb nyomát se vetük észre rajta. Kísérőjének most is eredeti, jó humora volt. A pirosakat a kötelesség szava másfelé hívta s azért nem fogadhatták kegyelmes Atyánkat; „nem baj“, feleli a püspök úr, „mit is láttatok volna — legtovább egy poros püspököt.“

Kegyelmes Atyánkat fényes társaság várta. Collegiumunk két bűséges fia, Altenweiser brixeni és Endrici trienti herceg-püspökök már pár nappal előbb érkeztek meg az alma mater ölébe. Kegyelmes urunk csak azt sajnálta, hogy nem tisztelheti meg becses jelenlétével a pirosok ebédlőjét. Mi is éreztük e hiányt. Más években, amikor a kegyelmes püspök úr „maga gazdája“ volt, mi is ellátogathattunk hozzá — s feltétve a szégyent — másodszer is megpróbáltuk a fogyasztási képességet. Püspök urunk rövid idő alatt konstatalta, hogy ilyenell nem minden halandó rendelkezik.

Annál érdekesebb volta bemutatkozás. A 19 piros magyar büszkeséggel tette hódolatát a kegyelmes püspök úrnál. Mindenkinek tudott valami jót mondani. Bemutatta a „Zaszlónk“ legújabb számát és kért, hogy erőnköz képest támogassuk az ifjúság ez egyetlen orgánumát. „Megáll-e már a „Z.“ a maga lábán?“ kérdé egyik kíváncsi. „Jaj, erre nagyon nehéz felelni. A papir, a nyomda stb. évről-évre mindig drágábbak lesznek.“ Püspök urunk elhallgatott, mi pedig neveltünk s zsebére néztünk. Ezután kért, hogy imádkozunk ezen a héten érte, mert nehéz munkát kell elvégeznie. Mi rögtön össze is gyűjtöttük ima-adományainkat, számát nem tudom, aki kíváncsi rá, kérdezze meg a püspök úrtól. Másnap mise után (7 órákor volt a mise) kocsin a Vatikán bronzkapuja elé hajtottunk, hogy a püspök úr is — mint a magyar püspöki kar egyetlen képviselője — résztvegyen a 300 püspök díszmenetében.

Most várja a kedves olvasó, hogy valamit a pápai miséről is írjak. Annyit előre is mondhatok, hogy megfelelt a várakozásnak. Nem is csoda, hisz az egész világ készült reá s az ég is bőségesebben osztogatta ezúttal kegyelmeit, mert különös kegyeltjéről volt szó. A szegény gyermeket a világ legelső papjává, földi helytartójává tette. Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles. De a legmegörvendeztetőbb ránk nézve e magasztos jelenetben mégis csak az a gondolat, hogy e nagy tisztelet nem annyira az ünneplő, halandó embernek, mint inkább az általa hordozott hallhatatlan pápai tekintélynek szólt. Ezt szokta a Szentatya is hangsúlyozni minden egyes kínálkozó alkalomkor. Tiszteljétek és hódoljatok benem a pápának. Csak így tudom magamnak megmagyarázni a sok fejedelem

és rendkívüli követség tüntető megjelenését; csakis így nyer teljes megvilágítást a 300-nyi bíbornokból és püspökökből álló fényes, mitrás menet. Mindnyájan az Istentől rendelt tekintély szolgálai. Ki-ki erejéhez mérten iparkodik isteni Mesterének nyomdokain haladni, annak az isteni Mesternek nyomdokain, aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy Ő szolgáljon. Már pedig méltó a szolgál bérére itt a földön és túl az égben is. Az a 80—100 ezernyi néptömeg is valószínűleg gondolt rá, hogy most a „servus servorum Dei“-nek kell tartozását lerónia s azért sereglett össze a világ minden részéből s várta szorongó kebelrel az ünneplő aggastyánt. Máskor evviva-t kiáltott volna, de X. Pius gondoskodott róla, hogy a templom méltósága valahogyan csorbát ne szenvedjen. Térdre hullott a nagy tömeg s az ünneplőszentatya trombiták harsogása mellett szaporán osztogatta jobbra-balra a pápai áldást. A presbiterium előtt leszállott a hordozható székről és fogadta a bíbornokok és püspökök hódolatát. Majd meg a pápai szent mise következett. Mise végeztével a konfesszió előtt még egyszer megáldotta a türelmes hívőket s nemsokára eltűnt a püspöksüveges menet végén. Ma valóban dobogott Róma vagy jobban mondva a rómaiak szíve. S aki látta: nem fogja tagadni, hogy ezrek ajkán és ezer nyelven a hó ima sem hiányzott. E meleg együttérzés kitünik abból is, hogy este — a szakadatlan eső dacára — Rómát gyönyörűen kivilágították. A legszebb volt „Sant Andrea Della Valle“ gyönyörű kupolája. A Péter kupolát a nagy eső miatt nem lehetett kivilágítani. Talán csak is ezért vitte el a kivilágított épületek között a Sz. András temploma a babért. Adja Isten, hogy erősödjék a szegény római népben a Szentatyához való ragaszkodás és szeretet érzete; a tőle való elhidegülést már úgy is eléggé megbűnhötte s bűnhődni még most is. Mi pedig erősödjünk meg hitünkben s örüljünk a fejünket ért megtiszteltetésben, mert ez mindnyájunk dicsősége. Tartsd meg Isten szentatyánkat, Krisztusnak helytartóját.

Róma döntött.

Abban a furesa jogi vitában, melyről a nov. 12-iki, 46-ik számban megemlékeztünk, mi azon álláspontra helyezkedtünk, épen a vitázó feleknek egymással szemben kifejtett alapos érveléseik alapján, „hogy a Magyarországon eddig gyakorolt passiva assistentiát, sem a „Ne temere“ decretum, sem az 1908. február 1-én kiadott kongregációi rezolúció nem bántja, az tehát jogi érvényben ma is fennáll s tovább is bátran gyakorolható et valide et licite mindaddig, míg az illetékes törvényhozó azt kifejezetten el

nem tiltja. Némkülömben azon hírlapi híreszteléssel szemben, hogy „a passiva assistentiát, melyet némely konciliánssabb egyházi férfiak ma is gyakorolnak, felsőbb helyről leintették”. határozottan kijelentették, hogy semminemű titkos leintésre ne adjunk semmit. „hanem várjuk be a nyílt döntést. Addig élünk eddigi jogunkkal.”

És ime a várt döntés hamarabb megérkezett, a mint hittük. Ujabbán ugyanis circa decretum de sponsalibus et matrimonio ismét több dubium terjesztett föl a római Szentszékhez. Ezek közül a III. szám alatt foglalt dubium ezt kérdezte: „An vi decreti Ne temere etiam ad matrimonium mixta valide contrahenda, ab Ordinario vel a parochio exquirendus et ex-cipiendus sit contrahentium consensus?” A Szentszék pedig ezen kérdésre a következő feleletet adta: „Affirmative, servatis ad liceitatem quoad reliqua praescriptionibus et instructionibus S. Sedis.” (S. C. C. 27. Julii, 1908.)

Ezen döntés alapján s tekintettel a két consultor votumára most már H. F. is elismeri, hogy a „Ne temere” decretum után is assistálhat a kath. pap passiva, vagyis minden egyházi szertartás és egyházi ruha nélkül, a templomon kívül, a reversalis hiánya miatt nem dispensált vegyes házasságoknál s ezen alkalommal a felek consensusát nemcsak meghallgatnia lehet, hanem pozitív kérdéssel ki is kell vennie. (E. K. 47. sz.) Quod erat demonstrandum.

O—s.

Kath. Népszövetség.

Kolozs.

Kolozs. róm. kath. hitközségben november hó 15-én vasárnap délelőtt 11 órakor a fiúskola nagytermében megtartott igen népes hitközségi közgyűlés keretében megalakult a kath. népszövetség. Megjelentek mint meghívott agitator szónokok Radnay József kiküldött központi titkár és P. Szabó Pius kolozsári szent ferenczrendi atya. Bálint Gergely helybeli lelkesítő a gyűlést következő beszéddel vezette be.

Tisztelt közgyűlés!

1908. év január 26 ka nevezetes korszak megkezdését jelenti a magyar kath. világ életében. Ugyanis e napon édes hazánkban egy új kath. jellegű szervezett társulat mutatkozott be, melynek neve: „Kath. Népszövetség.” E kath. népszövetségi mozgalom azóta óriási arányokat öltött, a kicsi esecsemő hihetetlen rövid idő alatt hatalmas ferfiúvá fölövekedett. E szövetség minden valamire való városban, anya- és főkegyházakban vagy immár megalakult, vagy éppen most van alakulófélben.

Hogy a kath. hívek egy táborban egyesüljenek, a sok hatalmas és jól szervezett akath. ellenségekkel szembe merjenek állani, védekezni s a támadásokat férfisan és kellő hatással visszaverni nemcsak, hanem a kath. híveket öntudatra ébreszteni, összetartani, s ha kell a szent ügy iránt, mely mindnyájunk ügye a har-

cot felvenni, küzdeni és kath. igazainkat ott a hol kell ország világ előtt védeni, ez egyik célja a kath. népszövetségnek. Mi is ma azért gyűltünk ide össze, hogy korunk intő szózatát megértve szervezkedjünk, s a kibontott zászló alá sorakozva e társulatot, miút a Budapesti központi országos népszövetség egy kicsiny fiokját itt Kolozsón Isten segítségével megalakítsuk. S ezen tenger által hitben, reményben, szeretetben megerősödvé, mint édes magyar hazánknak hí polgárai; szentgyházunknak pedig engedelmes jó gyermekei ideig és öröküdvösségünk Isten dicsőségére s magunk javára munkáljunk.

Én ez alkalommal mint az alakulófélben levő kolozs-i kath. népszövetség ad hoc természetes elnöke nem tartom feladatommak hosszasan és részletesen a népszövetség szükségességét fejtegetni. Megteszik ezt az arra hivatott és körünkben mai napon megjelent két igen erdemes ferfiú: Radnay József központi titkár és P. Szabó Pius atya. Kik a végezt vannak itt, hogy felkeresemre nekünk s igédkedezzenek, bennünket az alakítás munkájában isztapoljanak. Kiket midőn ezenem bemutatok, egyszersmind magam s hivem nevében szívélyesen üdvözlök.

Mélyen tisztelt közgyűlés! Ha szettekéntünk a nagy világot s figyelemre méltatjuk a világ folyását, azt vesszük észre, hogy az ösrégi vallásosság s az ezel együtt járó hazafias és keresztény erények az emberek lelkeiből tűnődezőfélben vannak. Mostanság az emberek mintha meghasonlottak volna Istennel, önmagukkal: csak a földieknek akarunk élni s feledni, hogy e föld az ideiglenes hazánk; a fő az, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk és üdvözöljünk. „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja,” mondja Üdvözítőnk.

De nem is lehet csodálkozni, hisz nagy és hatalmas s jól szervezett ellenségekkel vagyunk körülvéve. Egyházunknak újabb korban bevalótt ismert ellenségei: a szabadkőmives jól szervezett és az egész művelt világot körülhalozó titkos társulata, mely célul tűzte ki magának Istent az égből letaszítani és helyébe a gyenge gyarló emberi ésszel felemelni, isteníteni. Célul tűzte ki magának az oltárt és trónt ledönteni.

Azután igen jól ismert ellenségeink az úgynevezett szocialdemokraták, kik különösen a városi iparosoztályt és a jó falusi földmives népet is igyekeznek romboló elveiknek megnyerni. Az állam és egyházi fennálló rendet rombolni; a népet földi hazájukhoz hűtelenné, hazátlanná, internatiálissá tenni, a szegény népet legdrágább kincsétől: vallásától, hitétől, megfosztani és így egy általános zűrzavart felfordulást, anyagi és erkölcsi kárt létrehozni.

Továbbá esküdt ellenségei egyházunknak az atheisták. Kik nyíltan tagadják Isten létét. S különösen a kathedrákon művelt tanuló ifjúságunkat az áltudomány veszes zománcával bevont hamis tanok által igyekeznek hitétől megfosztani. S ezáltal egy új, istentelen, vallástalan nemzedéket felnevelai.

Veghetetlen romlás, kárt okozván ez által a szülőknél, a társadalomnak és egyháznak egyaránt. Hej pedig régen megírta koszosur költőnk Berzenyi: „Minden nemzetnek talpköve és alapja a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől és rabigába gyöngyöd.”

Belátták nagyjaink és vezető jólelkű férfaink, hogy tovább a dolgot összetett kézzel nem nézhetni. Ha élni akarunk, az ellenséggel szembe kell nézni, a harcot felvenni. Nekünk is szervezkednünk kell, hogy amit egyes meg nem tehet, megteheti és diadalra viheti az egyesített erő. A társulat. A kath. erőknek egyesítésére

szükség van. Ellenségeink kezében a sajtó. Egyházunk a pogány sajtó által folyton támadtatik. Az egyház feje és a papság naponkiut sárral dobáltatik. Vallásos intézményeinket gnyolják és lekicsinylik. Elveiknek minden téren érvényt igyekeznek rombolás árán is szerezni.

Ha adáz elleneink felülkerekednek, akkor egyházunknak siralmas állapotja fog bekövetkezni. Példa kell? Ott van Franciaország. A tiszta kath. ország. Egykor az anyaszentegyház büszkesége. Elsősülött leánya, a szenteket termő virágos kert, Európa elsőrendű hatalmas állama; s most mióta a szabadkőmives elvek uralkodnak ott, az egyház szabadságától megfosztva, elhagyatva szomoruan ül és szenved. Hanyatlík, sülyed erkölcsben a nép; a keresztény jó erkölcsökből vetkezik ki lassanként a lakosság. Az istenfelelem számúvze, az ifjuság hit és vallás nélkül nevededik szilajon és féktelenül elvadulva. Világi hatalma is immar hanyatlófélben, csak mint 2-od rendű állam kezd immár számba vétetni. Ime hová vezet a vallás nélküli féktelen szabadosság: Bukásba, romlásba, lejtőre!

Nézzük ezel szemben a Nagynémetországot. Annak nemcsak fenékű mostani fejedelme Vilmos rex és császár vallásos. Hanem a vallásosság nemes elvei uralkodnak az ország vezető férfiai és a nép nagy tömegében egyaránt.

Ezen protestáns államban a katolikusság a népesedésnek csak egy harmadát teszi. De mivel mélyen vallásos, hitéhez ragaszkodik, már régen, évtizedek óta felismerte, szervezte a Népszövetséget és az eredmény az, hogy ez országban, államban a kisebb kath. tábor a domináns. Az általa létrehozott Centrumpárt nélkül törvényeket hozni nem lehet. Ott a kath. erkölcsök éltetik a társadalom minden rétegét. El és virul ott a hitélet. Egyházunk megérdemelt méltánylás és tekintélynek örvend. Ennek folytán belsőleg öntudatos, erős és mélyen vallásos a nép. Külsőleg pedig mint Európa első vezető vagy nemzete: a műveltség, jóllet és polgárisodás szőlőjét fennen lobogtatja. S mindezen előnyök a vallásörköcsös elvek érvényre juttatásának drága gyümölcsei. Ime Istennel, ésszel és tudománnyal hová emelkedhetik fel az ország . . .

Igentisztelt közgyűlés! Mi kath. vagyunk. Azon szent vallást valljuk és hisszük, melyet Szent István első apostoli királyunk apostolkodva meghonosított. Édes magyar hazánkat a kath. egyház szülte és dajkálta.

Ő emelte ki a pogányság sötétségéből a Jézus által létrehozott fényességébe. Ez egyház látható fejei a magyar nemzetnek kezdetől fogva mostanig legfőbb jóakarói, boldogságának előmozdítói voltak.

Ki volt a magyar keresztény dajkája? A pápa. Ki vette fel a nemzetet a nagy keresztény egyház kötelékébe? a pápa. Ki küldött önfeláldozó szerzeteseket és papokat, hogy népünket a pogány vadságból a ker. erkölcsökre, hasznos tudományra, ipar, művészet földművelés és megélhetés megtanítsák? A pápa. Ki küldött Szent István királyunknak koronát és ki kenette fel királylyá? a pápa. Ki védte, midőn külellenség leigázni és vazalussá készült tenni országunkat? VII. Gergely pápa. Ki az egész világ előtt kimondotta a leselkedő hatalmas német császárral szemben, hogy „Magyarországnak függetlennek kell lenni”. Ezt a történelem mondja, melyet megcáfolni nem lehet. Ki bekötötte ki sokszor viszálykodó országunk nagyjait egymásközti és királyával? A pápa. Ki siratta őszinte könnyekkel IV. Béla királyunk idejében a tatárinvázió pusztítás folytán siralmasan tönkretett szegény országunkat? mint az akkori pápa. Ki segítette országunkat, annak királyát

tömérdek sok kincsesel, katonával és fegyverrel a 150 éves törökuralom leverésében? a pápa és a pápák. Most is ki szereti, ki kedveli annyi sok kül- és bellelenséggel szemben nemzetünk jobban és igazabban, mint jelenleg diésösen uralkodó Szent Atyánk X ik Pius pápa. ki a világ általános örömeire éppen most üli arany miséjét.

Szeressük, tiszteljük tehát egyházunk fejét a Pápat, mert ő nekünk a legfőbb jóakarónk, Atyánk valamint a múltban, úgy a jelenben és jövőben is. Ne szegyeüljünk tehát, hogy katolikusok, papisták vagyunk, mert a pápa nekünk nem külső hatalom, hanem lelkeinknek legfőbb belső őr.

Hol a pápa, ott van az egyház. Ott van Krisztus a mi Istennünk. Ha Isten volnánk, ki ellenünk? Ily érzelmektől eltelve üdvözlöm kedves vendégeinket, üdvözlöm a megjelenteket. Az alakuló kath. népszövetségi gyűlést Jézus nevében ezennel megnyitom.

Ezután elkészítette a szót az agitátor uraknak. Elsőben Radnay titkár emelkedett szólasra. Lelkes szavakban hívta fel a híveket a keresztény eszmék felkarolására. Frappans szavakban ecsetelte a nagy veszélyt, mely hitünket minden oldalról körülveszi, kell, hogy a kath.-ság eddigi mély álmából, aluszékonyságából felébredjen és a tettek mezejére lépjen. A népszövetség célját és üdvös voltát megkapó szavakban adta elő. Lelkes éljenzes mindenoldalról honorálta beszédét. Azután átvette a szót P. Szabó Pius sz. ferences atya. Fiatal hévvel és nemkisebb felkészültséggel világtörténelmi és édes hazánk hazai történelméből vett példákkal fűszerezve egyesülésre, tömörülésre buzdította a kath. testvéreit. E beszédek élénk hatása alatt nyomban a Kolozsi kath. népszövetség megalakult.

Igazgató lett Münstermann Győző polgármester.

Csoport vezetők: Zabulák János, Deák Imre és Tökés Mihály. Jegyző Petres Gyula. A gyűlésben 42-en iratkoztak fel. Taggyűjtés folyamatban, remélhetőleg örvendetesen fog felszaporodni.

Végül elnök örömeinek adott kifejezést, hogy az alakulás ilyen szép eredménnyel végződött. Az agitátor uraknak, szíves szavakban köszönetet mondván, egy szebb és jobb jövő reményében zárta be a közgyűlést.

Egy jelen volt.

Konkoly.

Egy kis füzet van előttem. Honnan került ide? És mi van benne? Délelőtt, tanítás alatt egyik leánykától vettem el, mert bahrált velem; helyesebben, titokban olvastak belőle.

Kiváncsian átnéztem és nem adtam vissza, mert a (a) 8. pontjában ilyen kifejezéseket találtam: „Aki barátja a művelődésnek, aki azt akarja, hogy a betű világossága elhatoljon minden kunyhóba és minden koponyába, aki első sorban a magyar nép lelki felszabadulását, ki-művelését fontos emberiségi és nemzeti feladatnak itéli, annak követelmie kell, hogy a magyar népoktatás vétessek ki annak a tényezőnek a kezéből, a melyik 900 esztendőn keresztül sem tanította meg az akkor gondjaira bízott népet a betűvetés tudományára.” Tovább olvasom: „És akarki követeli is az egyház számára a tanítás jogát, annak azt kell felelni: aki oly hosszú idő alatt oly rosszul felelt meg a tanítás jogából folyó tanítási kötelezettségének, mint az egyház, az eljásztotta e jogra való minden jogcímét.” Még tovább menve: „Az nem azt akarja, hogy a nép művelődjék, ha-

nem azt, hogy a századok óta tartó lelki sötétség belenyúljon a XX. századba is, hogy benne tovább ragyoghassanak az egyház szentjános bogarai.” S a legnemesebb célú kongregációt, a nemtelenség netovábbjának rágalmaival illeti a következők kitételében: „Csak a tanulás, az ismeret, a művelődés az a mindenki holmija, a melyet titkos szerekkel és kongregációs betegségekkel szabadon lehet megfertőzni?” Nem akarom tovább folytatni; tudom, ennyi elég e demokráta méregből. . . . És száz meg száz példányban hordta szét a marosvásárhelyi nov. 11-iki vasaron megjelent közönség; s már gyermek kezben a kés! . . . Ezt vettem el és nem adtam vissza. Bár csak ez a saját szavai szerint — kurta lélekzetű felvilágosító irat, ne sötétítene be soknak elméjét, hanem lehetne egy utolsó, egy hosszút. . . . Különbösen a címe is kissé — monjuk úgy — hogy furesa: „Ki tanítja és ki tanítsa a magyar népet?”

Igy vagyunk mi! Népiratkaunkat nem osztjuk ingyen. De okosak a szociálisták; füzetkük ára 10 fill. és adják ingyen, egyszerre többet is. Vajjon nem tehetnénk mi is így?! Jelenben nem. De ha mindenki teljes igyekezettel partolja a kath. sajtót, akkor: igen!

rgy. g.

Erdélyi katolikus napisajtó.

Nem oly rég, hogy felvetették e gondolatot, azóta nem egy szó esett itt róla. Olyan kérdés, melynek kristálytisza világosságban kellene előtűnni állania minden hírlapi megvilágítás és buzdítás nélkül is s hogy mégis egy néhány fáradhatlan ember felszinen tartja és bolygatja, azért teszi, mert mi retentő kényelmünkben restellünk magunk gondolkozni, a kérdésből a tanulást levonni, S mert mi magunk ezt nem tesszük meg, ők készen élőkbe állítják a következtetéseket. Sajnos, már a leglogikusabb következtetésekkel szemben is úgy állunk, hogy nem indítanak tette, mert már nem újdonságok. Úgy vagyunk a sok buzdítás között, mint bizonyos csökönyös állat (sit venia verbis), melynek rengeteg számu ütlegek járnak ki naponta, de azért mozogni nem akar, mert ez már rendes porció, megszokta.

Tömentelen a sajtó kérdés körül már a szó, konklúzió, aránylag kevés a tett. Göreső-nivel leszidjuk, kiátkozzuk, in effigie felakasztjuk s pokolra küldjük a Pesti Hirlapot és minden fajabeli újságit, ki kényes becsületünkön otromba bockorral tapod; — hja, — nem azért kényes a becsület. De vajjon hányan küldöttük vissza megbotránkozásunkban a Pesti Hirlapot és nemes versenytársait? Ja, nem azért vagyunk mi szónokló nemzet.

Ami most a reménybeli erdélyi kath. napisajtót illeti, világos, hogy szükséges is volna, jó is volna, de sok dolgon fordul ám az meg.

Első természetesen a pénz. Ezt mindnyájan hangsúlyozták, kik a napisajtó kérdéséhez hozzászóltak.

A szükséges pénz előállítását az intéző köröktől, kath. főurainktól, köreinktől, káptalan-tól, Püspök úrtól várják. Ám bizonyos, hogy ezek kellő jóakarattal hamar elő tudnák állítani a szükséges alapot, de én még akkor sem merném semmi jóreménységgel útnak indítani azt az erdélyi kath. napilapot, mert nincs publikuma.

Amíg Erdélynek kath. lapolvasó közönsége megokolatlan előítélettel, „Kis Pajtás” szellemességgel, közömbösséggel, jóindulatú kritikákkal dolgozik a most fennálló egyetlen kath. lap ellen, úgy, hogy ezek miatt

a Közművelődés 200 példányban jelenik meg, ne ábrándozunk napilapról. Hiszen ez a szegyenletesen silány szám: 200 példány, nyujt-e bár gyenge reményeket arra, hogy közzöttünk, altalunk egy n a p i l a p ekizsátljon?

Hiszen igaz, hogy a lapunknak volna kötelessége az, hogy magának kört, közönséget teremtsen, ha elni akar; igen, jóindulatú publikum közzött, mely megérti, hogy a szülő gyenge voltát karolja fel leginkább fiának, azon akar segíteni, nem előítélettel, hanem jóakarattal. De szeretnem látni azt a boltost, aki nem csukja be a boltját már a második nap olyan publikum közt, amelyet fennebb említék.

Meg egyet. Hogy egy napilag megfelelhesen a követelményeknek, szükséges, hogy szerkesztősege egy olyan fogalmas, élénk, központban álló városban legyen, melybe inkább összelutnak Erdély kulturális, gazdasági életének szálai, hogy a szerkesztő bő anyagot találjon a lap kitöltésére, élénkké, változatossá tételére s melynek élete anyagot szolgáltat bőségesen hírekre, nemesak helyi érdekűekre és nemesak a papságot, hanem egész Erdélyt, a világiakat is érdeklőkre. Ez a város bizonyára nem Fehérvár.

H I R E K.

— Római levél. Róma, 1908. XI/15. Kedves ftdő barátom! Szerencsésen jöttünk, a déli vaspálya úgy megrázott, akár csak az Ancona római vonal, amely tudvalevőleg elég rossz. Velenceitől már jobb kocsiiban tettük meg az utat Rómáig, de Ferrara környékén oly sűrű köd volt, hogy a vonatok a sok fűtüstől szinte elrekedtek, én feltem is, hogy vagy karambol lesz belőle, vagy késés, de mégis egy órával érkezünk hamarabb, mint számítottuk. Ma a kegyelmes úr volt a Major Domusnál és a lehető rövid időn belül kérte az audienciát, de mikor csak olasz püspök van itt 200—240, ki tudja mikor és hogyan lesz. A nagy mise 1/210 órakor kezdődik, a püspökök, bíborosok, érsekek és pátriárkák már megkapták az útastítást mit és hogyan csináljanak a megjelenésnél. Delután a Magyar Collegiumi növendékek tisztelegtek a kegyelmes úrnál, mind jól vannak, az erdélyiek is, kik közül a Csaki nagy olasz katecheta-direktor, a Floznik catecheta egyszerűen, a br. Vécsey elismert statisztika. Szóval, vígan voltunk, mig itt voltunk. Nincs most egyéb írni való. De holnap lesz több is, a viszontlátásra. P. L a s z l ó Polykár.

Más. Rómából írják, hogy püspök urunk jól van; folyton jár, látogatásokat tesz, tanácskozik, kapacitál. Csunya esős, borús idő van állandóan. Hétfőn szandekozott visszaindulni — ha lehet, mert Róma örök, itt várni szoktak, ha siet is más.

— Püspök Atyánk — ha csak valami közbe nem jön — hétfőn, nov. 30-án a délutáni gyorsvonattal — édes anyjának kíséretében — érkezik vissza székhelyére.

— Személyzetiek. Meisel József segesvári plébános brassói plébánosnak, Dobordan Károly nagyszabeni gimnáziumi vallásánár segesvári plébánosnak és Márton Andor püspöki szertartó nagyszabeni gimnáziumi vallásánárnak nevezettek ki.

— Megjelent a XVI. sz. püspöki körlevél, mely ékesen szól a pápa aranymiséjéről s jelzi a főpásztor, hogy Rómában imádkozott híveiért. „Imádkoztam értetek, mert ti álltok legközelebb szívemhez.” Beszél Isten áldásának nagy ellenségeiről: a káromkodásról, erkölcszelen életéről és a szeretetlenségről. Végül kimu-

tatást közöl az 1908-i szeretetadományokról. E körlevél Advent I. vasárnapján minden templomban felolvasandó.

— **Az időjárásra nézve** közöljük a „Meteor” jelentését: November hó esőmópjait: 1. 2. 8. 10. 17. 20. 21. 22. 23. és 30-ra esnek, amelyek közül legerősebb hatásuk 5. 8. 16. 21. és 30-ikiak. A 8, 16, száraz, hűvös lefolyásúak. A „Meteor” szerint egyébként az idén még nagyobb veszedelmnek néz elebe a gazdaközönség, mint a múlt évben, mert ha a most beállott hideg idő még nem is állandó, de ezen évben előbb fog beállni a tél, mint a múlt évben. A feleltesebb fagyok már december hó 2-ikéi esőmópjait körül varhatók, amelyek napciklonok esetében bevezetik az állandó hideget.

— **A népszerű előadásokat** vasárnap, nov. 29-én megkezdő a legenyegylet városukban. Felolvas dr. Péter János, s ezt követi egy szindarab.

— **Az Oltáregyesületi Lap** novemberi számban e pályázati hirdetést olvassuk: I. Irások egy szindarab a Központi oltáregylet tíz éves jubileumára. A darabban legyen cselekvény s ne unalmas deklamálás, esetleg előképekkel élénkítve. A díja 20 koronás arany. II. Irassék egy monológ esetleg szinten előképpel. A díja 10 koronás arany. A határidő dec. hó 31. küldendő a szerkesztőségbe.

— **Maradj szépen otthon** és ne utazz — vonaton. Felsőhajtunk részint szeliden, részint mérgesen, hogy te Mav. „jó híredből bekiestél!” A lehető legdurvább karambolok történnek napról-napra, — gyorsvonatok indulnak útra útasok nélkül Budapestről, — tőlünk meg ép nem lehet utazni sehová, a vonatok későn érkeznek s a csatlakozók pedig nem várva a késést, elindulnak. Hába ad ki a miniszter rendeleteket, a lelkiismeretességét nevelni kell lelkiileg, — míg az állomásokon oly ronda irdalmi termékeket árulnak s a vasút vízi, hordja ezeket mindenfelé s a vasutasok teleszívják lelküket ezzel a méreggel, — addig rendelet nem használ. Maradj szépen otthon és — ne utazz!

— **A járdák tisztántartására** nézve gondos rendőrségünk nagyszerű reformot léptet életbe. Ugyanis egy rendőr azzal lesz megbízva, hogy úgy reggelent, mikor havazik, vagy csúszos lesz az út, a járdákon sétál s ellenőrzi, vajjon a háztulajdonos sepetet-e, vagy hintet-e. A mulasztót figyelmezteti, ellenesetben feljelenti s a kapitányság azonnal büntet. Csak azt nem tudjuk meg, mikor lép életbe ez a szabályrendelet?

— **Allamsegély a szászoknak.** Brassóban ismeretes dolog volt már hónapokkal ezelőtt, hogy az ág. ev. szász gimnázium építkezési céljaira a kormány 400,000 kemény, magyar koronát fog adni. Szomorú az a tény, hogy ez a hír földi a legridegebb valóságot. Ott rejtőzködik szerényen meglapulva az 1909. évi költ ségvetés számtömekegében, azzal az indoklással, hogy — a kellő fedezet hiányzik, 400,000 korona államsegély utaltatik ki építkezési célokra. Szóval elfeledkeztek azokról a gazdag alapokról, a melyekkel a szász egyetem épen kulturális célokra bír. A szász egyetemnek egy pár évvel ezelőtt eladott erdeinek vételáráról úgy határozottak, hogy kulturális célokra fogják azt fordítani. Az összeg nem is igen sok, csak husz millió korona. Ebből nem lehet szubvenció nélkül is gimnáziumot építeni? Vajjon kinek a keze járt bele, hogy a „hazafias” szászok csaknem fél milliót kapjanak akkor, mikor nincsenek rászorulva és mikor a hazafias magyar kultúra igazán éhezik?

— **A zetelaki néne.** Érdekes kis dolog történt a multkoriban itt a várba vezető kapuskodónál. Egy zetelaki asszony jött katonafiat meglátogatni; az állomástól valahogy felvetődött a piacig, de már onnan sehogysem talált utat a vár felé. Egy úri embert megkért szépen, hogy vezesse el a várba s ennek ügy látszik épen arra vitt az útja, mert elkalauzolta az alsó kapuig a nénit s ott azt mondta neki, hogy siessen az után a nagyságos Úr után, aki az úton felfelé megy, az majd tovább fogja vezetni, mert ő másfelé siet. A néne utána iramodott Resch karnagynak, ki épen a reggeli misére sietett a katedrálisba s megkérte őt is, hogy kalauzolja el a kaszárnyáig. Hamar meg egyeztek, de úgy látszik, egy kicsit meredek volt az út a nénikének, mert egyszer csak megszólal a karnagy háta mögött nagy lihegve: „De ne siessen úgy a Nagyságos úr, mert én nagy tarisnyát viszek, benne két kenyeret, két kalácsot, egy sült csürkét s egyet-más disznyóságot is, s nehéz!”

— „De csak szedegesse a lábait, néne, mert nekem misére kell menjek s elkésem!”

Mikor ismét haladtak egy kicsit, újra előrukkolt a néne egy kérdéssel: „Hiszen én azt gondoltam Nagyságos úr, hogy itt lakik a püspök?”

— Itt bizony, de még mennyi pap mellette!

— S mégis ojan istentelen a nép?

— Hat miért mondja ezt néni?

— Hát én annak az úrnak, aki a kapuig vezetett, azt mondtam: a Jézus fizessen meg érte, s ő azt mondta nagy mérgesen: tartsa meg magának a Jézusát!

Mikor tovább haladtak, újra megszólalt a néni: „Én úgy hallottam, itt egy nagy templom van?” „Van bizony, de még akkora, hogy a zetelaki háromszor bele férne”.

„Azt én es szerettem volna megnézni, de nem kapom meg” . . . Ezzel már a pionier kaszárnyához érték, hol a néne elvált a vezetőjétől, hogy fiát megkeresse. Mikor a karnagy mise végén lejött a kórusból, kit látott a templomban: a zetelaki néne térdelt a legutolsó padban, mellette a földön a hatalmas átalveto a kenyerekkel, csürkével s egyet-mással. Mielőtt a fiát megkereste volna, megdondolkozott s addig járt-kelt, míg azt a nagy templomot meg nem kapta, ott a hátulsó padba behúzódott s imádkozott egyet szépen csendesen.

— **Megtörtént végre az a nagy csoda,** hogy egy protestáns egyházi gyűlésen nem törtek pálcát a „Ne temere” pápai enciklika felett. A fővárosi lapokban olvassuk, hogy a budapesti deákteri ág. hitv. evangélikusok küldöttei gyűlést tartottak, melynek programjából a körülbelül 8 hónap óta elmaradhatlan protestánsgyűlési programpontra: a „Ne temere” hiányzott. Ez valóban csodaszámba megy, mert megszoktuk már, hogy minden protestáns gyűlésen katolikus ügyeket tárgyaljanak.

— **Jár nekünk egy lap: „Állatvédelem”.** Mikor ezt forgattuk, eszünkbe jutottak a fehérvári szegény, didergő fiakker lovak. Ott állanak a standon, de a kocsis le nem takarna egyet sem pokróccal. Azt hiszem, rendőrileg egy kis jó akarattal és semmi fáradsággal ezt is el lehetne intézni. Tehát pokrócot a fiakker lovakra.

— **Misszió Szentléleken.** Szentlélek (Udvarhelym.) plebánián f. hó 8-tól 15-ig tartó népmisszió volt. Missziós atyák páter Igné és páter Chrystostom voltak. Assisi szt. Ferenc rendjének két hú fia hirdette hűségét, lelkesedését és önfeláldozással naponta háromszor az úr Jézus tanítását. Szívesen, boldogan hallgatta mindenki Krisztus harcseit. A szűk, nagyon

is kicsiny templomban ember ember hátán szorongott. Az eredmény is meg volt. 1300 lélek járult a szent idő alatt a szentségekhez. Sokan (mintegy 50—60-an) felvették a kármelhegyi skapularet és többen beöltöztek szt. Ferenc harmadrendjébe. Valósággal megostromolták az atyákat gyónoszékben, lakásukon, mindenütt, hol csak láthattak, mert várva-várta mindenki Szentléleken a missziót. Fájdalom, hogy már vége van; bárcsak legalább minden évben részt kaphatna belőle a kath. székely nép, nem volna annyi pálinkahős és börtöntöltelék. De ha száz év múlva sem újul meg a misszió, akkor hogyan eljara a lélek is, meg a vitriol is?

— **A csíksomlyói** rom. kath. tanítóképzőintézet tanári testülete és ifjusága X. Pius pápa őszentsége ötvenedik éves áldozó papságának és intézet védőszentjének Szent Cecilának tiszteletére folyó hó 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a gyakorló-iskola nagytermében egy páratlanul jól sikerült ünnepélyt rendezett.

— **A dícsőszentmártoni** rom. kath. plébánia templom védőszentjének szent Márton püspöknek napján minden évben bucsú szokott lenni. Az idén is megtartották a katolikusok ezt a bucsú napot, melyről a következő tudósítást vettük: Lelekelmélő ünnepélyességgel s az ájtatos hívek buzgó részvételével tartott meg e hó 15-én a római kath. hitközség és templom védőszentjének bucsúünnepa a kath. templomban. Az ünnepi szent misét a szomszéd plébánosok segédlete mellett, Mártonffy Sándor esperes, szőkefelvi plébános mutatta be, az ünnepi szónok P. Kory Ottó szentferencendi tartományi főnök elragadó ékesszólásával lebilincselte a nagyszámú hallgatóság figyelmét, meggyőzően szólva a vasárnap méltó megünnepléséről, mint a ker. szocializmus alapjáról. Aztán a mise alatt több szép éneket hallottunk műkedvelőktől. Lngnagyobb hatást Bach Emma k. a. ért el az ő ismert szép énekével, akit ez alkalommal Stichleunter Jenő pü. számtiszt kísért orgonán.

— **A szarhegyi márvány.** Erdély hegyeinek márványkincseit különöse a szarhegyi hegylánc rejti magában. Hozzávetőlegesen számítás szerint a 25 kilométer hosszú, átlag 3 kilométer széles hegylánc háromezer millió köbméter követ tartalmaz s ha csak 1 koronára tesszük a kö köbméterének értékét, szédítő nagyságú összegre becsülhetjük a szarhegyi hegylánc kincsét. Ámde ha ezt a követ a hegyből kiszabadítják s csak nyers tömbökben hozzák piacra s csupán egyharmada a kőnek lesz jó és használható, még ebben az esetben is milliókat ér. A szarhegyi márvány szakemberek véleménye szerint az első osztályba sorozható. A mint a székely kővasut teljesen kiépül, azonnal megkezdődik a bányászat s remélhetőleg az egész országban alkalmazzák a székely márvány gyönyörű anyagát.

— **Lehet-e nő anyakönyvvezető helyettes?** Egy előfordult eset alkalmából az a kérdés merült fel, vajjon lehet-e anyakönyvvezető-helyettes a községi jegyzőnek négy polgári osztályvégzett leánya? Az anyakönyvi felügyelőség kit jelentette a hozzá intézett kérdésre, hogy ebben nem lát semmi akadályt, mert ha a törvényhozás őket ki akarta volna zárni, úgy ennek expressis verbis kifejezést is adott volna. Egyébként Esztergomvármegyében már is van nő anyakönyvvezető helyettes.

— **Csodabogár.** Egy külföldi cég magyar levele:

Igen Tisztelt Uram!

Mikor Önnek az Úrak ruha vaszon vagyis töltő árú s. t. h. szűksége van és ezek olcsó

venni tetszik, akkor tessék az én nagy Minta könyvemmel a hozzáadva lev-lezőlapon kérni, a mellett én Önnek azonnal adakó dom. Ön eltaradsa tőlem egy szép Ujévajandékot és perccentok, az első köldemnyel a mellett több mind 40 koronaert. Áru magában tartozik egy kitűnő Mérték-könyv.

Tiszteletessék Ruha Aruházat.

Rudolf Foukal.

— **Felhívás.** Az Eucharisztia társulat tag-sági díja (2 K.) és a szil. Gyermekesség számára gyűjtött pénzt sziveskedjenek az illető helyre mielőbb beküldeni.

— **A hamisításokról.** Korunk haladásait, sajnos, nyomom követi a ravasz hamisítások minden neme. A városokba hamisított élelmiszerek, a vidékre hamisított ipari termékek kerülnek. Újabb idő óta az ismét „szarvas” jegyű szappan lett a legkülönbözőbb utánzásoknak. Ez a maga nemében egyedül szappan tudvaleg az utró sarvaszt viseli védjegyert. És ime felbukkan minden lehető ugró állat, sarvakkal vagy azok nélkül, csak valamelyest hasonlítson a „Schicht szappan” sarvaszhoz. Ügyeljünk tehát szappanbevásárlásainknál jól a „szarvas” védjegyre.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* Hatalmas, tartalmas füzetet vág neki a „Borromeus”, hitazonoklati folyóirat (Győr, előfizet 8 korona) XXIII-dik évfolyomának. Kitűnően használható, alapos, népies és korszerű szentbeszédet közöl minden vasár- és ünnepnapra s a legkülönbözőbb alkalomokra. Ezzel a füzetrel adventre és folytatolag belekezd az házasságról szóló bőséges és kimerítő oktatás-sorozatba, 16 oktatással a fontos tárgyról. Tájékoztatósnál van az első füzet bőséges tartalma: Kicsi Krisztus? (Adventi szentbeszéd-sorozat.) Gerébencs Sándor, szerkesztőtől. 1. Advent I. vasárnapjára: Eljövendő bíránk. 2. Advent II. vasárnapjára: Mindenható Urunk. 3. Boldogasszony szepiötelen fogantatása ünnepe: Isten szepiötelen Szentanyja. 4. Advent III. Vasárnapjára: Isteni aldozatunk. 5. Advent IV. vasárnapjára: Leiki táplálékunk. 6. Vázlatok az adventi vasárnapokra: Egy-egy szentbeszéd vázlat a megfelelő evangélium és szentlecke alapján. 7. Karácsony ünnepe: I. Bekességünk Fejedelme. II. Jézus karácsonyi ajándékai. Dr. Tauber Sándor szombathelyi papnöv. aligazgató, theol. tanártól. 8. Szent István, első vértanú ünnepe: Jézus ereje a vértanúkban. Plébános-tól. 9. Karácsony után való vasárnapra: Jézus és szent János apostol kölcsönös szeretete. Ev. János-tól. Alkalmiak: 10. Szent Miklós püspök ünnepe (Bücsü napra): Kereskedjünk hiven Istentől nyert tehetségeinkkel! (Felsőbbrendű homília.) Grékus-tól. 11. Ev utolsó estéjére: Mire nem szabad és mire kell használni az időt? Dr. Podrazky István, c. püspök, rozsnyói nagyrépostól. 12. A házasság.

(Keresztény oktatás sorozat.) Nemo-tól. 1. A házasság célja, fontossága. 2. Mi a házasság? 3. A házasság isteni eredete. 4. A ker. házasság szentség. 5. A házasság szerződési és szentségi jellegének viszonya.

* Megjelent *Az Egyházi Közlöny* (szerkeszti Gerely József) XX. evf. 47. száma gazdag tartalommal. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházi-utca 15.

TAN-ÉS NEVELÉSÜGY.

Tanítói gyűlések.

A szentföldi róm. kath. tanítók önképzőköre 1908. november 12-én Mikhazán tartotta rendes gyűlését, hol sikerülten tanítottak: P. Trefán Timotheus a hittanból V—VI. osztályban — az Oltariszentségről, míg Valics Nándor a III—IV. osztályban a hossz mértéket ismertetette.

Azután kedvelt előnkünk, Petres József tartotta megnyitóját, melyben Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő 25 éves jubileuma alkalmából, az ő sokoldalú munkásságáról emlékezik meg, kiemelve e kör megalakulása körül kifejtett buzdító és serkentő befolyását.

A szép megnyitót a kör nagyraesült és szeretett tanfelügyelőnk eltelésével fogadta.

Jegyzőkönyvhiitelesítés után Simka Károly Vörösmarty „Vén cigány” című ódáját adta elő kellemes hanghordozással, mely ténye a kör tapsa és jegyzőkönyvi köszönettel jutalmaztatott.

Oszvath Miklós „A tudományos társadalmi és lelki műveltségéről” tartja felolvasását, melyben hangsúlyozza, hogy nemcsak a tanításra, hanem — és főleg — a nevelésre fektessük a főszűrt, mert a nagy kenyérharcban eldurvul a még nevelt lélek is; ez az oka, hogy sokszor ott kapjuk a valódi lelki műveltséget, hol az első kettő nagy részben hiányzik. A tanítókra vár, hogy a társadalmi egyensúlyt fenntartsák biztos és finom kézzel vezetett neveléssel.

Felolvasása általános tetszéssel találkozott és a kör megörökítés végett egy tanügyi lapban való közlését határozta el.

Az indítványok során Ferenczi Sándor a tanítók nyugdíjgyűjté hozza felszínre és indítványozza, hogy e tárgyban a kör igyekezzék mentől nagyobb munkásságot kifejtetni. Határozatképen az ügy bővebb tanulmányozása, egy kérvény készítése és annak minél nagyobb körben való terjesztése végett kiküldetnek: Ferenczi Sándor, S. Kovács Pongrác és Oszvath Miklós.

Oszvath Miklós indítványozza, hogy a kör tagjai gondolkodjanak azon, miként lehetne megvalósítani a tanítók kamarája ügyét egyesületek keretében, mivel a tanítóknak fejelemi ügyeikben vajmi kevés befolyásuk van. Ez tehát első sorban védekezési mód, másodsorban bírói fórum lenne, mely által tagjait igyekeznek hivatásuk magaslatára emelni és ott fentartani.

Ugyanő megemlekezik egy szívből jött szóban arról, hogy szeretett, munkáselőnkünk e hó 16-án éri el Jobbágytelke községében való működésének 25 éves évfordulóját. Szeretettel üdvözlí és kívánja, hogy a megörzött munkakézzel és ambícióval érje meg ott működésének második 25 éves évfordulóját is. A kör lelkes éljenzéssel csatlakozik szívből szavaihoz, melyre ágilis előnkünk egy pár meghatott szóban mond köszönetet.

A jövő gyűlés helyéül Nyáradremete jelöltet, hol tanítanak a helybeliek, felolvas Király Ferenc, szaval P. Trefán Timotheusz, Oszvath Miklós meg folytatja már a mult évbenzékét, végül az iskolai mulasztások tárgyában

megkezdett, de meg is szakadt munkáját „A magyar nyelv tanításának az új tanterv szerin egyes osztályokban” címmel.

Majd a tagok üdvözlésével előnk a gyűlés bejárja, hogy ünnepeletése feljátódjek a fehéasztalnál.

*

Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerület ált. tanítói egylet f. évi november hó 12-én Székelyudvarhelyen tartotta közgyűlést, melyet a plébániai templomban tartott szótmise és Veni Sancte előzött meg. A közgyűlést, melyen Kulcszky Ernő kir. tanfelügyelő, Chalupka Ruzsó segédtanfelügyelő és több tanár is megjelent, a főgymn. nagytermében gróf Mikes János ker. főesperes előnk magas szárnyalású és a szívekbe vesződő beszéddel nyitotta meg. Megnyitója folyamán a tanítói hivatás magasztosságáról értekezett, felemlítve a székely nép hibát, az erkölcsök nemestését hangoztatja, a mit csak úgy érünk el, ha az iskolában a tanítás mellett a nevelésre is kiváló súlyt fektetünk, és a tanító, ki csak tanít, de nem nevel, az hivatását át nem érzi és be nem tölti. A zajos éljenzéssel fogadott előnk megnyitó után előnk üdvözlí a megjelent kir. tanfelügyelőt és a vendégeket. A mult gyűlés jegyzőkönyve felolvasatván csekély észrevétellel hitelesített-nt. Előnk bejelenti a tagok névsorában beállott változásokat. Ezután a pénztárvizsgáló bizottságba kiküldettek Borbáth József, Petress Viktor tanítók és Mihály Domokos plébános, a tisztviselő állásokra jelölt bizottságba pedig gróf Mikes János előnklete alatt Tamás István plébános, Gál Sándor, Petress Viktor és Gyuresovec Károly tanítók. Ezután az előnk bejelenti, hogy a módosított alapszabályok megerősítést nyerve, azok a mai nappal életbe lépnek. A választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása után Bálint József oroszhegyi tanító szavalt nagy hatással Ábrányi Emilnek A keresztördelő című költeményét. A főjegyző jelentést a fiókkörök évi működéséről a közgyűlés gróf Mikes előnk és Oláh Dániel hozzászólása után tudomásul veszi. Most Szemlér Ferenc főgymn. tanár tartott nagy figyelem mellett, kitűnő, sok helyt jóízű humorral fűszerezett szabad előadást, melynek folyamán az elemi és középiskola kapcsolatából kiindulva előadja tapasztalait a népiskolából kikerülő tanítványokról, fejtegette azokat a defektusokat, a melyeket ezek a tanulók úgy a tanítás mint a nevelés körén belül rendszerint az elemi népiskolából magukkal hoznak; ezek legyőzésére a szoktatás és az esztétikai nevelés szükségességét hangoztatja. Az éljenzéssel fogadott előadásert előnk a gyűlés nevében is köszönetét fejezi ki az elődnak. Ezután Márton Lajos tetelaki tanító szavalt A király álma című költeményét, s majd Borbáth József lövetei kántortanító tartott emlékbeszédet Tamási Tivadar lövetei elhalt kartszünk felett, kinek emléket a közgyűlés jegyzőkönyvében is megörökítette. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése alapján a pénztárnoknak a felmentés megadatott.

Gyuresovec Károly előadja és megokolja a választmány által reabizott indítványt az iskoláinkban használandó egyforma tankönyvek és az iskola mulasztások körüli egyforma eljárás tárgyában. Beható vita után a közgyűlés kimondja, hogy a főesperesi kerület minden iskolájában egygyeségen az erdélyi róm. kath. tanító egyesületek Szövetségének tantervi bizottsága által készített részletes tanterv alkalmazandó, továbbá a közgyűlés megkeresi a Szövetséget: állapítaná meg az összes erdélyi róm. kath. iskolákban használandó egyforma tankönyvek jegyzékét.

elhatározatott, hogy az e tekintetben köteleesség mulasztó közs. eljárások minden egyes esetben a ker. főesperes, tanfelügyelő úr útján illetékes hatóságuknál feljelentendők. A könyvtárnok jelentésének tudomásul vétele után Gyüreszevez Károly ülkei tanítónak beadott önálló indítványára a közgyűlés egyhangúlag lelkesedéssel kimondja, hogy a főesperesi kerület minden községében az analfabétak irni-olvasni megtanítására meg a tél folyamán teljesen ingyenes tanfolyamot szervez, a lelkészek és tanítók önként kötelezve magokat azokban a legnagyobb buzgalommal munkálkodni. Végül tisztújítás folyamán alelnöknek Petres Lajos zetelaki, főjegyzőnek Bálint Károly kadiesfalvi, aljegyzőnek Erdély András vágási, pénztárnoknak Szabó Bálint betlenfalvi és könyvtárnoknak Szabó Antal szekelyudvarhelyi tanítók választattak meg. A gyűlés a gróf-elnök lelkes eljenzésével ért véget, melyet az Erzsébet szállóban közebed követett.

CSARNOK.

Az egyházmegyei zsinatról.

(Folytatás.)

A beneficiumokról esvén szó, kívánatos volna, hogy a központban törzskönyvv. vezetettessék minden beneficium és minden káplánság jövedelméről, aztán a dispositio hátlapján ez notifikáltassék mindenkivel, mint ezt teszik a győri egyházmegyében. Mennyi kellemetlenségnek és izetlenkedésnek útját szegné ez?! Egyben megkönyvitene az átadást is. Megtörtént nem egyszer, hogy átadáskor egyről-másról megfeledekzik (?) az átadandó, s pl. nekem is 20 koronás részletekben fizeti évek mulva azon 400 koronát, melyet ily módon elvitt. És mellé a sok kellemetlenség ily követelésnél?! Egy k i n y o m a t o t t l a p r a mindenki rávezetné röviden összes jövedelmeit és jövedelmi forrásait; ezt beküldenek az esperesnek; a központban a) b) c) szerint rendeznek és bekötötenek. Kész az egész munka és hiteles az adatok; mert mindenki aláírásával szavatol a helyes beírásért.

A májusi ajtatosságokról esvén szó, ezt a formát lehetne ajánlani, ami Budapesten és Magyarországon általános, vagyis:

1. Mariát dicsérni, hívek jöjjetek stb. ének.
2. Lorettói litania előimádkozva.
3. Antifona énekelve cum oratione.
4. Tantum ergo (canendo) szentségkítéttel.
5. Genitore Genitoque, áldásosztással és orációval.
6. Mária ének befejezésül.*)

Ahol kevesen jelennek meg, vagy ahol kántor nincs, ott a monstrancia kitévése helyett ciboriummal adatik áldás esőndben, valamint ott is, hol mise végén mondják el a lorettói litániát, s röviden végzik ezen ajtatoságot.

Az októberi Rózsafüzér ajtatoságánál a 2. és 3. pont helyett a rózsafüzér ajtatoságát mondják. Többi itt is marad. Ahol pedig mise alatt végzik a rózsafüzért, ott mise végével praerando elmondják a lorettói litániát, utána Ciboriummal adnak áldást. Nagyobb helyeken azt a szokást, kisebb helyeken emezt lehetne egyöntetűleg használni és behozni. A Monstrancia előzetes kitétele nincs eléggé összhangban a többi részlettel; mert akkor a litániát is Jézus nevééről, vagy Jézus szívééről kellene exposito sanctissimo jobban mondani. Vagy nem?!

Gondolkodjunk erről! (Ez is rendezve van. Szerk.)

A községi búcsúkról esvén szó, nem lehetne nagyobb helyeken megpróbálni, a

*) Ez már közölve volt és van a Direct.-ban. Szerk.

búcsú nap előtti három napon misz-sziókat tartatni, melyet a kerületbeli papság vegyeze?! Ha három napon át prédikálnak, gyónatnak és ájtatoskodnak, akkor lesz áldozó is elég búcsú napján, s a szomszédos plebániák is ki lehetne hirdetni, akik három napi misz-szióban és teljes búcsúban akar részt venni, azok menjenek csak búcsúra!

A búcsúvásárok, kirakatok és táncmulatások hatóságilag eltiltandók lennének egész vonalon, kegyelmes főpásztorunk mult évi körrendelete értelmében!

Arról is lehetne talán valamiképpen intézkedni a győri püspök úr példájára, hogy mikor valaki elhagyja a plebániát, akkor a plebánia lakás is kitisztítva és rendbe hozva adassék át, (ezt a győri egyházmegyében az esperes eszközli), az épületek is mind tataroztassanak és jó karba helyeztessenek. Ki viselje ezen költségeket, döntse el a zsinat; de minden esetre igen kellemetlen bárkire is, mikor egyes helyeken 15—20 évi szemetet kell az új lelkészeknek kitakarítani, s ha elhelyezkedése után neki kell rögtön az épületek tatarozását stb. szorgalmaznia, nehogy a tetőzet kiszáradása folytán a gerendák is elkorhadjanak s nehogy a felelősség ezért az utódot terhelje. Persze, aki távozik ilyenkor, a kezét dörzsöli; míg az új lelkészek a dolog odiumát kell rögtön viselnie. Ezen is segíthetne a megyei zsinat némi jó akarattal és körültekintéssel.

(Folyt. köv.)

Szerkesztő üzenete.

S. K. Kolozsvár. Csak sürűben kopogtasson.

D. F. Budapest. Köszönöm. Megy a lap rendesen?

Falusi. A választ elnyelte a papirkosár: 1) mert nem közérdekű, 2) mert személyeskedése ment. Persze most brumol e miatt, de nem tehetek róla. Kár tehetőségét ilyennek ölni. Üdvözlöt.

K. M. Szépviz. Köszönt B. I.-nak is, hogy az ő sürgetése is közreműködött. „Később egyebet“ ezt megjegyeztem.

Gy. G. Nagyterny. Máskor is szívesen látom és veszem munkálkodását.

Válasz. Ez is megfeneklett, mivel csupa személyes bosszúról, ugratásról cikkezik, használjuk fel istenadta tehetségünket a közügy szolgálatába s ne a személyeskedés kiégett, avaros mezején.

B. K. Kadiesfalva. Máshonnan is kaptam előbb referátát s így azt közöltem.

Pályázat.

A gyergyócsomafalvi róm. kath. hitközségben megüresedett segédkantortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javaldalma: 1) „Gyergyócsomafalva község birtokosai és kepezetelői pénz letéjtjéből 500 kor. 2) a közösi pénztárból 240 kor. 3) Erdőalaplól 10 K. 4) Alapítványi szentmisék után 40 K. 5) Stólából 50 K. 6) Államsegély 215 K. 7) természetben tisztességes lakással (2 szoba, konyha, kamra és pince) gazdasági épületekkel és a már meglévő kirtilletménnyel.

Kötelessége: az iskolaszék által kijelölendő osztályok vezetése, az ismétlő iskolások és kézi munka tanítása, a kántori teendők minden ágában való segédkezés. A pályázatok 1908. december 6-ig alattirt iskolaszéki elnökhöz benyujtandók. Kántori próba: dec. 6-án, melyre pályázók megjelenni kötelesek.

Gyergyócsomafalva, 1908. nov. 8-án.

Török Ferenc,

lelkész.

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használ,
Meg szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehéreműt! Megtakarít fáradságot és vesződséget kíméli ennélfogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztaságra 30.000 koronával szavatoltatik.

Az adventi szentidővel kezdődik

Dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megjelent nagyszabású műve:

Elmélkedések az evangéliumról.

E kiváló mű finom biblíapapírra van nyomva s kis 8-adrét alakban 736 oldalra terjed.

Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor.

Kapható Buzárovits Gusztav könyvkiadóhivatalában Esztergomban.

Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek eddig megjelent többi nagybecsű műve is, úgymint: **Isten és a Világ. Különös tekintettel a természetadományra.** Második kiadás. Nagy 8-adrét, 250 oldal. Ára fűzve 2 kor. 40 fill., kötve 3 kor. 40 fill.

A keresztény bűnbánat és bűnbocsánat. A budapesti m. kir. tudományegyetem hittani kara által a Horváth-fele jutalommal kitüntetett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adrét, 325 oldal. Ára fűzve 4 kor., kötve 5 kor.

Föld és Ég. Kutatások a geologia és theologia érintkező pontjai körül. Harmadik kiadás. Nagy 8-adrét, 462 oldal. Ára fűzve 6 kor., kötve 7 kor. 50 fillér.

Dominus Jesus. Nyolc konferencia, melyet a budapesti egyetemi templomban tartott dr. Prohászka Ottokár. Második kiadás. 8-adrét, 118. oldal. Ára fűzve 1 kor. 20 fill., kötve 1 kor. 80 fillér.

A diadalmas világnézet. Második kiadás. Nagy 8-adrét, XII. és 292 oldal. Ára fűzve 4 kor., kötve 5 kor. 20 fill.

Egyben ajánlom a fűző urak becses figyelmébe dúsán rendezett és nagy választéku szent kép, rózsafüzér és imakönyv raktárat a legújtanosabb árak mellett.

Mutatvány küldeményeket választás végett, valamint minta-képeket kívánatra szívesen küld

Buzárovits Gusztáv
könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése
Esztergomban.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legújabb könyvnyomda Alsofehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságu és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia” takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna” gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkészi hivatalok egy nagyobb részének.

◆◆◆◆◆ **Állandó kiadványai:** ◆◆◆◆◆

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
 ◆◆◆◆◆ irodalmi heti közlöny. ◆◆◆◆◆
 Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
 tulajdonában.
 XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
 ◆◆◆◆◆ hetilap. ◆◆◆◆◆
 Saját tulajdonában.
 XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.
 Megjelenik füzet alakban havonként egy-
 szer két nyomtatott iv terjedelemben.
 Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Jrta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vaskos füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet eirása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitigazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérmlás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi biráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozároknak, ad personam, akár nagyobb egyházak vagy szerzetesestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lembergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.
 Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Jrta: Bálinth György. Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.